

Meie inimesed

Euroopa Liit

Integratsiooni
Sihtasutus

Rahvastikuministri Büroo

Lehekülje väljaandmist toetavad Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, Rahvastikuministri Büroo ja Integratsiooni Sihtasutus.

NARVA-JÕESUU: Kuurortlinna vene kultuuriühingut veavad kirjanikud

Vene kirjandusõhtud lähevad täissaalile

■ Tänavu peab Narva-Jõesuu vene kultuuriühing Allikas oma 10 aasta juubelit ning selle sündmuse puhul korraldatakse tingimata luuleõhtu, sest luule vastu tunneb kollektiiv erilist nõrkust - ühingu juures tegutseb koguni oma kirjandusselts ning enamik selle liikmeid kirjutab ka ise luuletusi.

IRINA KIVISELG
irina@pohjarannik.ee

Vene kultuuriühingu esimees Niina Ostapova ei imesta küsimuse üle, miks kannab ühing eesti nime Allikas.

"Seda küsivad paljud ning mina vastan, et esiteks oli selle nimega registreeritud lihtsam registreeruda, pealegi on sõna "allikas" meile kõigile lähedane ja mõistetav ega vaja tõlkimist. Teiseks, kuigi tegu on vene ühingu, on meil ka eestlasi, kellele meie kultuur ja kirjandus on samuti mõistetav ja lähedane. Näiteks Julia Sahharov ja Anna Lassikov kirjutavad eesti keeles ning loevad oma luulet hea meelega kirjandusõhtutel. Me kõik tunneme ja mõistame üksteist ammu ajast."

Niina meenutab, et ühingu esimestel aastatel valitses "peaaegu eufooria": ve-

ne kultuuriühingusse tulid kunstnikud, poeedid, haritlaskond... Ajapikku jäi osa inimesi eemale, peamiselt need, kes tahtsid rohkem saada kui ise anda. Asjast tõsiselt huvitatud loomeinimesed aga jäid, välja arvatud need, kes siitlambast lahkusid.

"Kahjuks on selliseid päris palju," kahetseb Niina. "Kuid lisandub ka uusi huvitavaid inimesi, me oleme ju kõigile avatud, meie üritustel käivad nii narvalased kui sillamäelased. Näiteks Narva proosakirjanik Aleksandr Ganzejev ning Sillamäe poeet Rudolf Kultajev."

Praegu on vene kultuuriühingu Allika ridades ligi 40 inimest. Kollektiivliikmetena kuuluvad ühingu muusikakooli lastekoor, Irina Seltskaja tantsukollektiiv, vene romansi klubi ning vokalaansambel. Kuid algusest pea-

le on kõige toimekamad olnud poeedid ja prosaistid, kes umbes seitse aastat tagasi löid kirjandusseltsi. "Võib öelda, et nemad veavad seltsi praegu," arvab Niina Ostapova.

Narva-Jõesuus hing laulab

Kirjandusselts on saanud oma nime Narva linnapea Adolf Hahni järgi, tänu kellele hakkas kaluriasula Hungerburg 1870. aastatel muutuma kuurordiks, mida külastasid Peterburi ja Moskva äritegelased ja loomeinimesed. Hiljem hakati seda kohta Narva-Jõesuus kutsuma.

20. sajandi esimese kolmandiku tundud vene luuletaja Saša Tšjornõi kirjutas kuurortkohast sõpradele: "Siin on väga vaikne, roheline, värsid ronivad iga mätta seest välja." "See on sulatõsi," on Niina nõus, "kuurortpaiga võludest sünnivad loomeinimeste hinges sageli lüürilised read, maalilõuendid ja muusikateosed."

Eesti sissekirjutusega moskvalane, poeet Andrei Gvozdkov, kes saabus siia üle 20 aasta tagasi, ütles Niina sõnul sageli, et siin tema hing laulab. Nende sõnade kinnitu-

se võib leida ka esimesest luule- ja proosakogumikust, mille kirjandusselts 2003. aastal välja andis. Gvozdkov kirjutab ja kinkis seltsile kolm Narva-Jõesuust pajatavat laulu.

Narva jõe suudmes asuvat kuurorti kutsuti Soome lahe pärlik. Siin käisid puhkamas Nikolai Leskov, Ivan Gontšarov, Konstantin Slutševski, Igor Severjanin ning teised prosaistid ja luuletajad. Luulehuvilistel on seega järjekordsel kohtumisel põnev jututeema alati varnast võtta.

Niina sõnul meenutatakse kõige sagedamini Severjanini, kuid ega teisi ei unustata. "Anatoli Sapunov on kogunud rikkaliku materjali Jesseni, Võssotski ja teiste poeetide kohta," on ta rahul. "Tänu temale toimusid meil huvitavad kirjandusõhtud."

Loomelu elavneb

Tehes Narva-Jõesuu vaikesel tänavatel jalutuskäigu, võib silmata märke sellest, et populaarse puhkekoha kunagine au ja kuulsus on taas tõusuteel: ehitatud on uusi maju, pilk peatub valminud ja poolloolevatel tänapäevastel turismiobjektidel. Vestluskaaslaste arvates elavneb ka loomeelu.

Selts on andnud välja juba kolm kogumikku - Narva, Sillamäe ja Narva-Jõesuu vene ning eesti literaatide luulet ja proosast. Valmimas on neljas. Narva-Jõesuus tulevad kohtumistele mitme eluala inimesed, keda ühendab luulelooming ning vajadus suhelda.

"Ise ma luuletusi ei kirjuta, kuid näen, kuidas neile meeldib kohtuda, midagi arutada, isegi sõbralik kriitika on meeldiv," arutleb Niina. "Meie kirjandusõhtud toimuvad viimasel ajal üha sagedamini kultuurimajas ning lähevad täissaalile."

Igal kevadel kogunevad vene kultuuriühingu liikmed parki, et teha korda Severjanini ja Slutševskiga seotud paigad. Mõni aasta tagasi taastati mälestustahvlid. Nüüd on neil ka oma kontor - tuba muusikakoolis, kuhu aktivistid iga kuu kokku tulevad, ning just siin sünnivad põnevad ideed kõige sagedamini.

"Me tundsume, et linn vajab meid," on Niinal hea meel. "Linnavõimud toetavad sageli algutsi, paljudele projektidele paneb õla alla integratsiooni sihtasutus. Kahju on vaid sellest, et noori on vähe. Linn on väike, lapsed sirguvad ja söidavad laiali. Paljud ütlevad, et aega ei ole, kuid mina usun: varem või hiljem mõistavad nemadki, kui väga on vaja elavat suhtlust mõttekaaslastega."

Keeleõppe kõrval peaks tähtsustama suhtlust

■ Ekspertide põhiline etteheide senisele lõimumispoliitikale on see, et liialt on keskendutud keeleõppele, samas kui hoiakute ja motivatsiooni pool on jäänud tagaplaanile.

SIRLE SOMMER-KALDA
sirle@pohjarannik.ee

Eelmisel nädalal tutvustati Jõhvis riikliku programmi "Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000-2007" lõpphindamist, mille viis läbi Ernst&Young.

Programmi hindamises osalenud ekspert Erik Terk märkis, et üks põhieesmärk oli Eesti riigile lojaalse elanikkonna kujunemine ja Eesti kodakondsuse ta inimeste arvu vähenemine, kuid selles osas pole väga suurt edu saavutatud. Määratlemata kodakondsusega inimeste arv on küll kahanenud, kuid neljandik venekeelsest elanikkonnast ei tunneta Eestit kodumaana ja seda on tema hinnangul vaieldamatult palju.

"Tugevat eesti keelele, ühisele teabeväljale, ühtsele ajalookäsitlusele ja üldistele väärtustele tuginevat ühisosa pole tekkinud. Tegemist on suuresti kahe eraldi toimiva ühiskonnaga."

Terk lisas, et venekeelse elanikkond on siiani suurel määral naaberriigi meedia mõju all ja see toodab mõningaid hoiakuid. "Pole tehtud poliitilist otsust, kas arendada eestimeelset venekeelset meediat või mitte."

Keeleoskus ei kodeeri ümber

Paremad tulemused on teise programmi põhieesmärgi, venekeelse elanikkonna senisest suurema konkurentsivõime saavutamisel tööturul. Terk sõnul on siin kaasa aidanud see, et tegemist oli pika majanduskasvu perioodiga, kus eestlaste ja mitte-eestlaste sissetulekud ühtlustusid. Samas pole regionaalne isoleeritus eriti vähenenud.

Plusspoole peal on ka eesti keele oskus, mis on tervikuna paranenud, aga eriti täiskasvanute keeleoskus on siiski jätkuvalt probleemne. Ernst&Young Baltic Asi konsultant Merilin Truuväärt ütles, et noorte eesti keele oskus on vanemate omast tunduvalt parem - keelt valdab enda hinnangul vabalt 27 protsenti 15-24aastasi, vanemate seas aga alla 10 protsenti.

Sama meelt on Narva muuseumi direktor Andres Toode. "On näiteid, kus perfektselt eesti keelt oskavad inimesed pole Eesti lainel. Ei ole nii, et õpid keele ära ja oled ümber kodeeritud."

Kriitika alla sattus seegi, et riiklik programm ei arvestanud piisavalt Ida-Virumaa eri-

Erik Terk usub, et Ida-Virumaa vajab oma programmi, mis arvestaks selle piirkonna erisustega. PEETER LILLEVÄLI

sustega. Terki hinnangul peaksid olema regionaalsed allprogrammid ja konkreetselt Ida-Virumaa suunatud tegevused.

Praegu on riikliku lõimumispoliitika aluseks "Eesti lõimumiskava 2008-2013". Integratsiooni sihtasutuse juhataja Tanel Mätlik rääkis, et kui siiani keskenduti tõepoolest suurel määral keeleõppele, siis nüüd on suund pigem sellele, kuidas vähendada isoleeritust ühiskonnas eri tasanditel.

Loomulik suhtlus

Integratsiooni sihtasutus toetab jätkuvalt eesti keele oskuse alaseid tegevusi, aga juurde on tulnud fookus sellele, kuidas suurendada suhtlust eri rahvusgruppide inimeste vahel. Soov on, et see oleks loomulik suhtlus töökohal, koolis või mujal.

"See tähendab jällegi poliitilisi otsuseid. Näiteks kas on mõistlik jätkata eraldi eesti ja vene koolide pidamisega. See on küll väga suur tugi oma kultuurilise identiteedi säilitamiseks, aga samal ajal mõjub hävitavalt sotsiaalsele võrgustikule, sest kool on peale töökohta ja perekonna üks sotsialiseerumise peamisi kohti," rääkis Mätlik.

Ühistevõime võimalusi katsetatakse pakkuda 2500 inimesele. "Siin on ka regionaalsed iseärasused. Üks koht, kus seda kindlasti peaks rohkem tegema, on Tallinna piirkond, kuna meie küsitluste tulemused näitavad, et kolmandikul mitte-eestlastest ja pooltel eestlastest ei ole peaaegu üldse regulaarseid kontakte. Regulaarsete kontaktide all me ei mõtle juhukontaktide näiteks poes, vaid seda, kas kolleegid, õpingukaaslastel või naabrid on teisest rahvusest. See oli meile päris suur üllatus."

Mätlik lisas, et Ida-Virumaa, kus eestlaste osakaal on väga väike, peab olema lähenev hoopis teistsugune. "Oleme näiteks teinud Ida-Virumaa politseinikele töölahtusi Saaremaale. See on suhteliselt kallis, aga toimiv asi, mis tõesti avardab inimeste horisonti Eestist ja loob uusi kontakte väljaspool maakonda."

Vene kultuuriühingu Allikas esimees Niina Ostapova tunneb heameelt, et Narva-Jõesuu loomeinimesed on alati valmis oma andeid teistega jagama. IRINA KIVISELG